

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITETSBIBLIOTEK

1001253682

DIABETES

Nummer **2** 1981

En liten handbok för dig som ska resa utomlands.

För att få ut det mesta möjliga av en resa, krävs det en hel del planering.

Vi har samlat tips och råd i en liten handbok som du kan få hos den läkare eller sköterska som brukar kontrollera din diabetes.

Där kan du också få två andra broschyrer i samma serie, "En liten handbok om fötter för dig som är diabetiker" och "En liten handbok för dig som injicerar insulin".

NOVO INDUSTRI AB

Box 69, 201 20 Malmö, Tel: 040/18 1140.

Ansvarig utgivare:
Stig Andersson

Redaktionskommitté:
Stig Andersson
Jan Östman
Berndt Nilsson
Larserik Johansson

Redaktör:
Larserik Johansson

Redaktion, expedition och
annonskontor:
Vasagatan 38 A, 2 tr
Box 266
101 23 Stockholm
Tel. 08/23 66 25
Postgiro 90 09 01-0

Kanslichef:
Berndt Nilsson

Prenumerationspris:
30:- kr per år

Tryckeri:
Tryckeri AB Dahlberg & Co
Stockholm

Utges även som taltidning

Svenska Diabetesförbundet
Vasagatan 38 A, 2 tr
Box 266
101 23 Stockholm
Tel. 08/23 66 25
Postgiro 90 09 01-0

Ordförande:
Stig Andersson
Backlöksvägen 121
162 43 Vällingby
Tel. 08/52 07 10 (arb)

Förbundskassör
Arne Ringblom
Box 15
901 02 Umeå
Tel. 090/13 70 50 (arb)

Eftertryck tillåtet om källan anges

DIABETES

Nummer 2, april 1981, årgång 31
Organ för Svenska Diabetesförbundet

Innehåll:

- Skrämmande siffror i rapport
från SCB
av *Stig Andersson* 3
- Det går utmärkt att kombinera
av *Larserik Johansson* 5
- Diabetes inget att skämmas för .. 9
- Bengt fick handbojor i stället
för socker
av *Larserik Johansson* 11
- Utbildning är enda sättet lösa
problemet 15
- Övervikt vid diabetes
av *Per Björntorp* 17
- Stockholms-barn måste byta
sjukhus? 19
- Resande dam bakom hjälp-
medel för enarmade 21
- Tredje kursen för fotvårdare .. 23
- Föreningsnytt 27

B-D Introducerar

PLASTIPAK®
1 ml SFP

**Insulinspruta
med
MICRO-FINE®
injektionsnål**

TUNNARE — Med den nya MICRO-FINE nålen har diametern minskats till 0,4 mm för att underlätta injektionen

VASSARE — Varje nål är vetenskapligt slipad med automatisk precision för att minska smärtupplevelsen

NY GLIDMEDELSBEHANDLING — En ny tillverkningsprocess behandlar MICRO-FINE nålen med ett unikt två-komponents glidmedel, som ytterligare minskar friktionen mot huden och därmed underlättar injektionen

Det tekniska utförandet av PLASTIPAK 1 ml SFP Insulinspruta som bland annat innebär att injektionen av många upplevs som mindre smärtsam, att problemet med luftbubblor i sprutan nästan helt eliminerats och förpackningen speciellt utformats för att underlätta transport och förvaring, gör att injektionen av insulin har blivit lättare att utföra. Detta har bekräftats vid en praktisk utprovning vid diabeteskliniker i Finland och Sverige.

**BECTON
DICKINSON**

Box 32054 · 126 11 Stockholm · Tel 08-18 00 30

Skrämmande siffror i rapport från SCB

I en rapport redovisar Statistiska Centralbyrån (SCB) levnadsförhållandena för personer med olika handikapp och/eller långvarig sjukdom. Rapporten, som utarbetats på uppdrag av Beredningsgruppen för internationella handikappåret, visar hur personer med funktionsnedsättning och med olika sjukdomar har det inom viktiga områden som sysselsättning, ekonomi, sociala kontakter, hälsotillstånd och vårdutnyttjande m m.

Statistik är alltid statistik och skall naturligtvis läsas med den försiktighet som ämnet kräver. Men även bakom siffror finns en vardaglig verklighet. Och jag måste erkänna att rapporten inte var någon trevlig läsning. Men den gav samtidigt en nyttig inblick i situationer som berör diabetikerna intimt.

FN:s tema för handikappåret 1981 är:

FULL DELAKTIGHET OCH JÄMLIKHET.

Utan tvekan är det så att vid en internationell jämförelse har vi hunnit långt i Sverige. Men SCB:s rapport visar att FN:s val av tema har full aktualitet även för Sveriges vidkommande.

Av materialet framgår att 28% av diabetikerna bedömer sitt allmänna hälsotillstånd som dåligt. 18% är ofta oroliga för sin hälsa samt 38% anser sig i hög grad ha nedsatt arbetsförmåga.

Vidare framkommer det att drygt 9 diabetiker av 10 finner besvären av sjukdomen måttliga eller obetydliga men å andra sidan har mer än hälften (53%) besvär hela

tiden. 8 diabetiker av 100 har svåra eller mycket svåra besvär av diabetessjukdomen hela tiden, ofta eller då och då.

FLEST LÄKARBESÖK

Diabetikerna är den av de medicinskt handikappade grupperna som redovisar den största andelen läkarbesök. Men 4 diabetiker av 100 får ingen regelbunden medicinsk behandling alls.

Att diabetes kan leda till nedsatt syn är känt. Men att också nedsatt hörsel och rörelsehinder har en så stor utbredning som rapporten påstår är inte lika känt. Eller vad sägs om uppgiften att drygt 17 diabetiker av 100 mot bara drygt 5 av 100 för hela befolkningen har nedsatt hörsel.

Även socialt sätter sjukdomen sina tydliga spår. Tittar man på åldersgruppen 16-64 år, framgår det att 62% av diabetikerna förvärvsarbetar. Motsvarande siffra för hela befolkningen är 78%. Förtidspensionerade eller långvarigt arbetslösa är 12,5% av diabetikerna mot 4,2% för hela befolkningen.

Forts på sid 32

Kontrollera Ditt blodsocker hemma.

Kontroll av urinsocker i hemmet är sedan länge en
accepterad metod.

Kontroll av blodsocker i hemmet rekommenderas i
dag av många läkare.

Med en blodsockerfotometer behöver Du inte gå
omvägen över ett urinprov. Sockerhalten i urinen är ju
inget annat än en spegelbild av den blodsockerhalt Du
hade i blodet flera timmar tidigare. En blodsockerfoto-
meter hjälper Dig alltså att sätta in motåtgärderna på ett
tidigt stadium, samt att undvika en situation som kanske
tvingar Dig att söka akut sjukvård. Instrumenten är tillför-
litliga och enkla att handha.

ORION DIAGNOSTICA AB, ett dotterföretag till
Finlands största läkemedelsföretag ORION yhtymä Oy,
lanserar nu ett brett sortiment av blodsockerfotometrar
lämpliga även för hemmabruk. Instrumenten är nogga ut-
provade av svenska läkare och används dagligen på sjuk-
hus och läkarmottagningar över hela landet.

Ring oss eller sänd in kupongen

så sänder vi information om vårt sortiment. Du kan sedan
i lugn och ro, gärna i samråd med Din läkare, välja ut det
instrument som passar Dig.

ORION DIAGNOSTICA AB
tel 0156-132 60, Rådhuset, 150 13 Trosa

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Telefonnummer _____

STEFAN LEUFSTEDT, tvåa från vänster, omgiven av sina namnkunniga lagkamrater i Ystads IF. Fr v Kurt-Göran "Kutte" Kjell, Sven-Åke Frick, Basti Rasmusson. Foto: Bengt-Olle Nilsson, Österlen-Bild.

*Stefan Leufstedt, diabetiker
och elitmålvakt i handboll:*

— Det går utmärkt att kombinera!

Förstemålvakt och svensk mästare!

Det är Stefan Leufstedts mål för säsongen 1981–82.

Stefan, som i dagarna fyller 20 år, har den här säsongen varit andremålvakt i Ystads IF:s handbollslag. Det lag som vann Allsvenskan och sedan kom tvåa i SM-slutspelet, efter finalförlust mot skånekollegorna i Vikingarna, Helsingborg.

Men nästa år sätter alltså Stefan målet högre:

— Jag räknar med att bli förstemålvakt och att vi vinner också SM-slutspelet, säger han.

Stefan Leufstedt har dock redan i år känt på hur det är att stå mellan "allsvenska stolpar". I mat-

terna mot Visby/Gute och Lugi vaktade han målet hela tiden och i matchen mot Kristianstad stod han bitvis. Även i tredje finalmatchen mot Vikingarna gjorde han ett par inlägg. Men dom är han inte nöjd med.

Forts på sid 7

Den tar blodprov varsammare än någon mänsklig hand.

Autolet är en automatisk blodprovstagare. Den arbetar så smärtfritt, att patienter som provat den, ofta inte ens märkt att blodprovet är taget. Autolet används på sjukhus och kliniker både i Europa och Sverige.

Den är också lämpad för provtagning i hemmet, av patienten själv, vid bestämning av t ex blodsocker.

Den fordrar ingen vana vid provtagning. Själva sticket i fingret sker helt automatiskt. Autolet kan även användas på hälen, t ex på små barn. Här är den smärtfria provtagningen en särskilt stor fördel.

Autolet är ytterst hygienisk. Alla delar som kommer i kontakt med blodet är sterila och av engångstyp. Autolet, Autolet lancetter samt plattformar finns att beställa via

ORION DIAGNOSTICA AB
tel 0156-132 60, Rådhuset, 150 13 Trosa

– Nej, jag är nöjd med hela säsongen utom just finalmatchen, säger Stefan. Jag gjorde två inlägg i sista finalmatchen, men det stämde inte alls för mig. Jag kom aldrig in i matchen.

Men varför då berätta om en allsvensk handbollsmålsvakt i tidskriften *Diabetes*?

Jo, sedan sommaren 1977 har Stefan Leufstedt diabetes! Och man frågar sig då: Går det att kombinera elitidrott och diabetes?

– Ja, säger Stefan. Det går utmärkt. Men det kräver planering. Jag har under den här säsongen lärt mig mer och mer hur jag skall gå tillväga för att må bäst.

GOD KONTAKT

Stefan har hela tiden haft god kontakt med både diabetessköterskan och sin doktor på Ystads lasarett.

– Ja, dom har hjälpt mig mycket, säger han. Men från början var nog doktorn lite tveksam till det här med elitidrott, framförallt beroende på att våra träningar låg "mitt i midjan".

– Men han avrådde mig aldrig från att fortsätta med handbollen. Tvärtom har jag hela tiden haft ett mycket gott stöd från sjukhuset.

Självklart har Stefan det något jobbigare än sina namnkunniga kamrater i Ystad, Basti Rasmussen, Kurt-Göran Kjell, Lars Eriksson och allt vad dom heter. För deras del är det bara att packa trunken och sticka iväg till träning eller match.

MÅSTE TÄNKA TILL

Stefan måste tänka till lite extra för att klara både träning, spruta och

DET ÄR INTE bara "handbolls-trunken" Stefan måste packa inför matcherna. Han måste också tänka på sin diabetes. Inför första semifinalmatchen mot Warta i SM-slutspelen hade han med sig en kylbag med middagen ända från Ystad till Göteborg. Foto: Larserik Johansson.

mat. Och för att undvika insulin-känning.

– Men det har gått bra. Ibland har jag tagit sprutan efter träningen. Jag har lärt mig mer och mer ju längre säsongen fortskridit.

Ystads IF tränar tre gånger per vecka vintertid. Till det skall läggas en eller två matcher i veckan också. Plus att Stefan spelat ytterligare någon match, då i Ystads farmarlag.

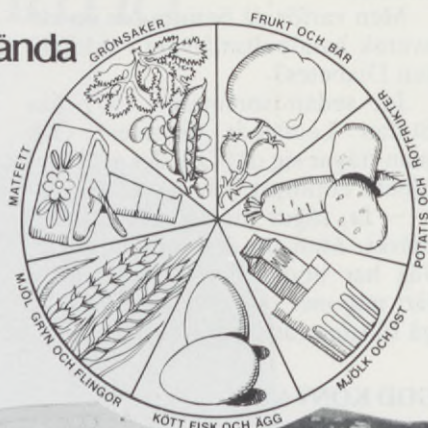
Träningarna har börjat 16.30, 17 eller 18 och det har naturligtvis inte stämt riktigt.

Nu i dagarna skall han på diabeteskontroll. Då vet han vilka träningstider som kommer att gälla nästa säsong och tänker ta upp med doktorn hur man bäst kan göra.

Forts på sid 31

Fullkostbröd

Vi har i samarbete med kända näringsfysiologer lyckats baka ett bröd som innehåller råvaror från kostcirkelns alla sju sektorer. Därigenom har näringsvärdet ökat avsevärt.

**SKOGA
HOLMS
BRÖD**

Ett bra bröd för diabetiker. Prova!

VAR INTE RÄDD för att visa att Du är diabetiker! Det rådet ger Stefan Leufstedt, 20-årig målvakt i Ystads IF, andra ungdomar med diabetes. Foto: Larserik Johansson.

Diabetes är inget att skämmas för!

Var inte rädd för att visa att Du är diabetiker! Diabetes är inget att skämmas för!

När andra tar en bulle till kaffet vid 15-tiden. Be då att få en macka istället. Tala om vad som gäller så ställer folk upp.

Det är Stefan Leufstedts råd till andra ungdomar med diabetes. Ja, egentligen är det ett råd till alla diabetiker. Stefan Leufstedt är van att umgås i idrottskretsar. Där är tonen ofta rå, men alltid hjärtlig.

– Visst får man en och annan gliring, säger Stefan. Men det är bara på skämt. Ingen av mina lagkamrater har någonsin sagt något negativt för att jag har diabetes.

– Och så är det nog. Planerar man noga, blir diabetesen aldrig till besvär för någon annan. Och då irriterar det heller inte någon.

Säger alltså Stefan Leufstedt, 20 år, handbollsmålvakt från Ystad. Och diabetiker.

AMES GLUCOMETER®

**För snabb kvantitativ bestämning
av glukos i helblod med Dextrostix.**

Särskilt framtagen för patientens självkontroll

- Liten och bärbar
- Batteridrivnen
- Tvåpunkts kalibrering
- Komplet utrustning för testning

Ames
Division

MILES

Miles Laboratories, Ltd.

Agent for Sverige: MEDA AB,
Box 136, 401 22 Göteborg. Tel. 031/17 68 40.

*BENGT A OLSSON, sekreterare i Luleå diabetesförening, efter polisinsgripandet. Som synes satte den omilda behandlingen sina tydliga spår.
Foto: Erik Holmstedt.*

Bengt fick handbojor istället för socker!

Istället för socker fick han handbojor! Bengt A. Olsson, 53 år och insulinbehandlad diabetiker är minst sagt förgrymmad idag. Förgrymmad över den förnedrande behandling han blev utsatt för i Luleå för ett tag sedan.

Bengt hade en ledig dag. Han snickrade hemma i huset, men spiken tog slut och han var tvungen att ta bilen till stan för att köpa ny. Det var strax efter lunchtid.

Trots att han nyligen ätit fick han en insulinkänning.

– Det blev en kraftigare känning än vanligt, säger Bengt. Den kom också snabbare än jag är van vid.

Han gjorde som man ska göra. Stannade bilen direkt och tog fram druvsocker. Han fick också i sig ett par bitar, men sedan tappade han förpackningen och i det omtöcknade tillstånd han befann sig hade han svårt att hitta paketet igen.

Då dök två polismän upp och frågade hur det stod till.

– Jag sade att jag var diabetiker, berättar Bengt, men det hjälpte inte. Poliserna skulle ha med mig till polisbilen.

Bengt ville inte gå med till polisbilen och gjorde motstånd.

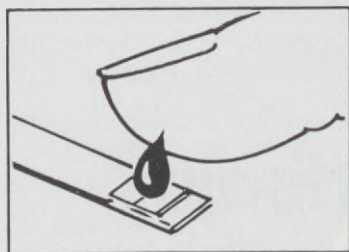
– Jag visste ju hela tiden att jag behövde socker, säger han. Och därför hade jag ingen anledning att gå med poliserna.

– Det blev en stunds kalabalik som slutade med att Bengt Olsson iförd handbojor blev nedtryckt i baksätet på polisbilen. Att ge ho-

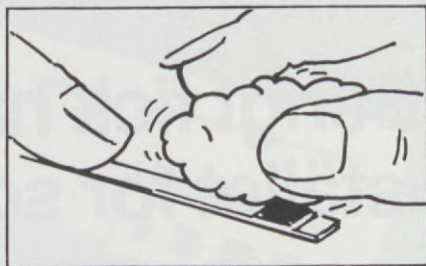
Mät själv Ditt blodsocker med BM-Test® Glycemie 1-44

BM-Test® Glycemie 1-44 är en enkel och säker testremsa för att snabbt mäta blodsockret.

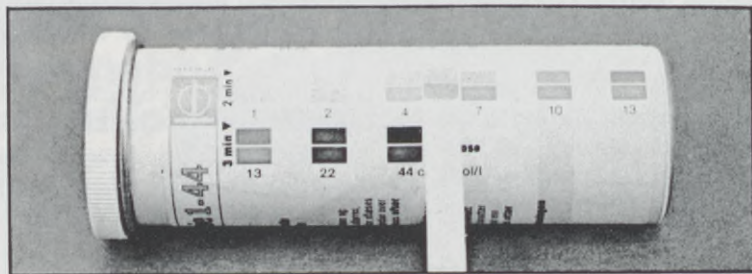
Gör så här:

1. Tillsätt en droppe blod på testremsan.

2. Torka av bloddroppen efter 1 minut.

3. Jämför färgen på testremsan med färgfälten på etiketten efter ytterligare 1 minut.

Genom att mäta blodsockret får Du t ex snabbt reda på om det är en verklig insulinkänning Du har, Du kan direkt se hur olika sorters kost påverkar blodsockret o s v.

BM-Test® Glycemie 1-44 finns på apotek.

Boehringer Mannheim Scandinavia AB · Box 147 · 161 26 BROMMA

nom socker var det aldrig tal om. I stället fick han både skrapsår och svullnader i ansiktet av den omilda behandlingen.

Det blev färd till polisstationen och väl framme där fick Bengt blåsa i alkoballongen för att poliserna skulle se om han druckit sprit.

– Men det blev naturligtvis inget utslag där, säger Bengt, för jag hade ju inte druckit något. Men det verkade ändå som om poliserna inte ville tro på utslaget i ballongen.

– På polisstationen fick jag äntligen några sockerbitar och kvicknade därför snart till ordentligt. Trots detta förhördades jag halvvannan timma innan jag släpptes.

De polismän som hämtade Bengt Olsson har rapporterat händelsen så här: "Vi fick order att åka till Kungsgatan för att gripa en misstänkt rattfyllerist."

Polismännen skriver också att bilen stod parkerad mitt i körfältet och hindrade trafiken.

"När vi gick mot bilen såg vi hur föraren böjde sig ned. Vi bad honom kliva ur bilen. Han vägrade och var mycket aggressiv. Då tog vi tag i var sin arm och slet ut honom på gatan och satte på handbajor. Sedan satte vi honom i baksätet i vår bil."

Skriver alltså poliserna i sin rapport.

För Bengt A Olsson, för övrigt sekreterare i Luleå diabetesförening, är händelsen mycket förnedrande.

– Att bli misstänkt för rattfylleri och bli behandlad som en brottsling när man har insulinkänning trodde jag inte var möjligt, slutar Bengt.

Var glad för att Du är arg!

Du som är arg när Du har insulinkänning. Var glad för det! Aggressiviteten bevisar att kroppen själv försöker ställa allt tillrätta igen.

Insulinkänning beror på att blodsockret är för lågt. För att inte en allvarlig energibrist skall uppstå i hjärnan försöker kroppen att på egen hand höja blodsockernivån. Det sker genom en ökad hormonproduktion, bl a av adrenalin.

Att adrenalin har inverkan på humöret är välbekant.

Det är därför som irritation, retlighet och negativism är typiska tecken på insulinkänning.

Aggressivitet är alltså något positivt för en diabetiker. Det visar att kroppen själv hjälper till att "få ordning" på blodsockret.

Lite druvsocker – 3–5 bitar – ett glas mjölk och en smörgås t ex, är vad Du själv behöver göra för att snabbt bli kurant igen.

Du skall alltså inte skämmas för att Du blir aggressiv när Du får känning.

Tvärtom,
VAR GLAD FÖR ATT DU
ÄR ARG!

Helt utan
sötningsmedel

Den här
lilla flaskan räcker till
6 liter färdig apelsinsaft!

Cadbury Slotts Uppsala

Förbundsordförande Stig Andersson:

Utbildning är enda sättet lösa problemet

Vilka initiativ avser rikspolischefen att ta för att lära enskilda poliser att skilja mellan diabetiker med insulinkänning och berusade personer?

Den frågan ställer nu Svenska Diabetesförbundet med anledning av händelsen med Bengt A Olsson i Luleå nyligen.

I ett brev till rikspolischefen konstaterar förbundet att vi naturligtvis inte stillatigande kan åse hur diabetiker utsätts för den förnedrande behandling det innebär att bli misstänkt för fylleri när det i själva verket handlar om insulinkänning.

Händelsen med Bengt A Olsson är tyvärr inte unik. Det förekommer av och till uppgifter om att diabetiker med "känning" i stället för att få socker hamnat i poliscellen.

Förbundsordföranden Stig Andersson som undertecknat skrivelsen till rikspolischefen ser mycket allvarligt på det här problemet.

Stig Andersson.

– Man skall sannerligen inte behöva riskera att bli misstänkt för brott bara för att man är diabetiker, säger han. Poliserna måste lära sig att känna igen en diabetiker med insulinkänning. Det är inget överdrivet krav.

Diabetesförbundet ger i brevet till rikspolisstyrelsen också sin syn på hur man skall komma tillrätta med problemet.

– Enda chansen är att förbättra polisernas utbildning, säger Stig Andersson. De här problemen måste tas upp redan i grundutbildningen.

Men viktigare ändå är en fortlöpande påminnelse om att alla som sluddrar lite eller raglar inte måste vara berusade.

– Denna information måste ges ute i polisdistrikten med jämna mellanrum, säger Stig Andersson. Kanske så ofta som en gång per år. Man glömmer lätt bort informationen annars och dessutom kommer det ju ny personal hela tiden.

– Det behöver inte vara några storslagna kurser. Det kan räcka med en stunds vanlig diskussion. Man bjuder in någon läkare eller sjuksköterska eller varför inte den lokala diabetesföreningen, slutar förbundsordförande Stig Andersson.

PRESENTEN för DIABETIKER

Allt i ett

Här är väskan för Dig som reser mycket. Du har alla Dina diabetestillbehör skyddade och på ett ställe. Minst 25 sprutor, fyra insulinflaskor i en frigolitbehållare, suddar, teststickor och druvsocker, ID-kort och recept.

Mått: 255 × 160 × 65 mm.

Pris **198:—**

"Lillen"

är bra när Du bara skall vara borta över natten eller veckoslutet. Den rymmer två insulinflaskor, minst fyra sprutor och kanyler, suddar och druvsocker.

Mått: 95 × 160 × 30 mm.

Pris **85:—**

NYHET

Nu kan Du även köpa Lillen med praktisk handelsrem för endast 15 kronors tillägg.

Väskorna tillverkas i äkta skinn i färgerna naturell, brun och svart. Angivna priser är inkl. moms. Postförskottsavgift och frakt tillkommer. Svenska Diabetesförbundet har under framtagningen lämnat värdefulla synpunkter. Mönsterskyddade.

Du köper väskorna genom att sända in nedanstående talong till

SURREX AB

Box 7073, 300 07 Halmstad,
tel 035/372 71, 372 73

Sänd mig

- ..... st liten väska à 85 kr + frakt och pfsk-avgift
..... st liten väska med handelsrem à 100 kr+frakt och pfsk-avgift
..... st stor väska à 198 kr + frakt och pfsk-avgift

Namn _____

Adress _____

Postnr _____ adr _____

Färg naturell brun svart   Insulin Novo Leo

Övervikt vid diabetes

Per Björntorp, professor i medicin vid Göteborgs universitet och ledamot av Svenska Diabetesförbundets läkarråd.

Alla diabetiker vet redan att det är olämpligt att vara överviktiga. Det kan vara av intresse att veta hur sambandet mellan fetma och diabetes antas fungera.

Detta är det minst komplicerade problemet. Orsaken till fetma vid insulinkrävande diabetes är antingen att man äter för mycket, det vill säga den gamla vanliga orsaken till fetma, eller att man tar för mycket insulin. Den ökade insulinmängden i kroppen gör då att man får insulinkänning ofta och därför äter mer. Konsekvensen av fetma vid juvenil diabetes blir oftast att diabetesjukdomen blir svårare att reglera. Boten är relativt enkel. Man reglerar kosten och minskar insulinet.

Av en orsak som ej är klarlagd, är det vanligt att personer som insjuknar i diabetes i medelåldern eller senare ofta är feta. Det är också klart att feta personer löper större risk att få diabetes. Detta kan man se redan tidigt hos den överviktige genom att han har en nedsatt glykosterolerans redan innan han har en fullt utvecklad diabetes.

Orsaken till detta samband är som sagt ej klarlagd. Man vet att fetma är förenat med en sämre effekt av insulinet. Det gäller både det insulin som kroppen själv gör och det som man injicerar. Man vet att denna insulinokänslighet har ett direkt samband med graden av fetma. Men man känner inte till själva förklaringen till detta. Det

är möjligt att en faktor, som är sekundär till fetman, ger insulinokänsligheten. Hos vissa personer med svår fetma kan man sålunda öka insulinkänsligheten genom fysisk träning utan att dessa patienter minskar i fetma. Detta talar för att andra faktorer än själva fetman kan vara väl så viktiga för att göra insulinet ineffektivt. Ett annat exempel är att insulinkänsligheten också ökar i början av ett bantningsprogram långt före det att man har minskat i vikt.

En detalj i detta skeende har klarlagts under senare år. Insulinets effekt på cellerna går via en specifik receptor, ett sorts nyckelhål till vilket endast insulin passar och kan "låsa upp" cellen för inträde av socker. Man vet att dessa receptorer varierar i antal och i känslighet för insulin beroende på diverse faktorer. En faktor här är fetma. Feta personer har färre och mindre känsliga receptorer. Det är inte uteslutet att detta skulle kunna vara en primär defekt hos en del diabetiker. Troligast är dock att detta är en sekundär effekt till de höga insulinkoncentrationerna i blodet hos feta patienter. Man kan här tänka sig, att någon okänd faktor ger dessa feta diabetikers celler

Forts på sid 25

BEIERSDORF
MEDICAL

Att lita på inom den svenska sjukvården!
Hansaplast, Leukoplast och många andra förband

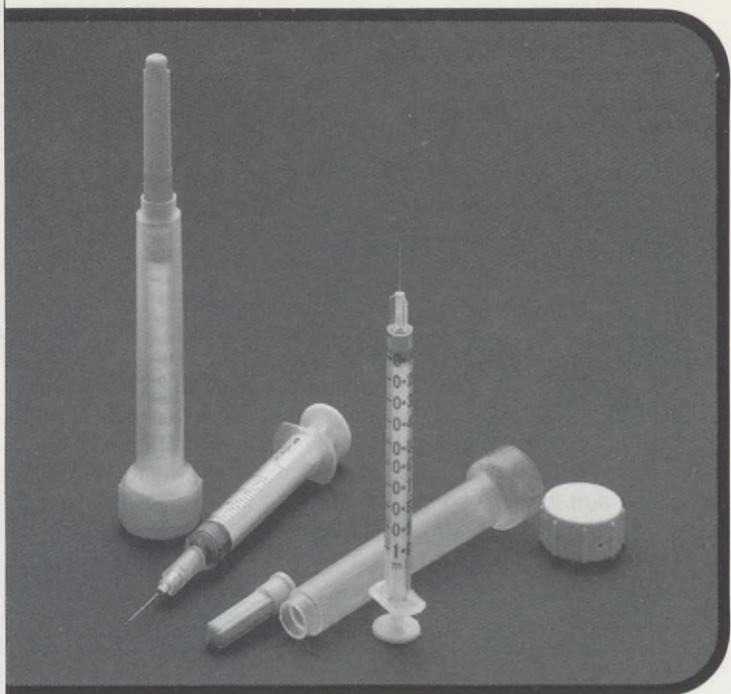
bmp hygienserie med bl a hudbalsam, tvättoreme och atrim Coloplast stomihjälpmedel

Monoject sprutor och kanyler

argyle sonder och katetrar

Norta ballongkatetrar.

Detta är några välkända produkter ur vårt sortiment.

Monoject – Sveriges mest använda kombinationsspruta.

En stor majoritet av landets injicerande diabetiker använder Monoject engångssprutor och kanyler. Speciellt kombinations-sprutorna är populära, då de innebär snabbare och enklare hantering. Kanyl och spruta sitter ihop redan från början, färdiga att använda.

Förpackningen är en annan stor fördel. Kombinations-sprutorna liksom övriga Monoject-sprutor och kanyler är förpackade i en hylsa av hårdplast. Säkert och bra ur transportsynpunkt (t ex för distriktssköterskor och diabetiker).

Monoject kombinationssprutor finns i storlekarna 1, 2 och 5 ml och med ett flertal varianter av kanylstorlekar. Det breda sortimentet ger en stor valfrihet och gör att var och en får så rätt hjälpmedel som möjligt.

Vill du veta mer om Monoject kombinationssprutor eller har du synpunkter på våra produkter – ring eller skriv då gärna en rad till oss på Beiersdorf medical, Box 10056, 434 01 Kungsbacka. Tel 0300-170 00.

 BDF
medical
program

BDF ●●●●

JAN HULDT, orolig diabetesförälder, under uppvaktningen av sjukvårdslandstingsrådet Stig Ringborg (m). Foto: Larserik Johansson.

Stockholms-barn måste byta sjukhus?

Ett stort antal Stockholmsbarn med diabetes riskerar att tvingas byta sjukhus. De som nu går på kontroll på S:t Görans barnkliniker men inte tillhör S:t Görans upptagningsområde kan "åka ut" från sjukhuset. Mot detta protesterar föräldrarna och den 9 april uppvaktades sjukvårdslandstingsrådet i Stockholm, Stig Rindborg (m), i frågan.

Intresset för diabetes är sedan gammalt stort vid S:t Görans i Stockholm. Totalt finns det cirka 250 barn med diabetes registrerade som patienter där. Av dessa är det bara 150 som tillhör sjukhusets egentliga upptagningsområde.

Uppgifter gör nu gällande att barnkirurgiska kliniken och stora delar av barnmedicinska kliniken vid Karolinska sjukhuset skall flyttas över till S:t Görans. Om "diabetesteamet" vid S:t Görans inte får mer personal skulle denna överflyttning kunna innebära att de barn som egentligen tillhör andra

sjukhus inte längre får gå kvar på S:t Görans.

– Ett sådant beslut skulle vara mycket olyckligt, säger Jan Huldt, en av föräldrarna som deltog i uppvaktningen av Stig Rindborg. S:t Görans har ett särskilt intresse för barn och ungdomar med diabetes. Det har lett till att vården där håller mycket hög klass. Vi vill gå kvar på S:t Görans.

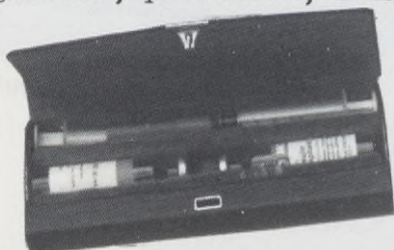
De personalförstärkningar som krävs om patientunderlaget på S:t Görans ökar gäller främst på sjuksköterskesidan.

Äntligen

har problemet fått en bra och
billig lösning

DiabetikEtui

På jobbet, konferensen, utflykten, i båten, i bilen,
långfärden, på festen, i skolan, på kursen, på resan...

48:-
beställ idag

Etuiet är av "glasögonfodralsmodell", med slagtålig konstruktion i snygg och diskret design i imiterat läder.

Inredningen är specialgjord av formad och klädd cellplast för att rymma : 2 st sprutor, passar alla fabrikat i storlek upp till 2 ml och 2 st inculinflaskor med 10 ml storlek(både Leo och Novo går bra).

Det nätta fodralet med måtten 155x70x35 mm får lätt plats i handväskan, rockfickan, attachéväskan, nescesären, skolväskan, kavajfickan...

Jag beställer ___ st diabetiketui á 48:-, porto och postförskottsavg. tillkommer.

namn _____

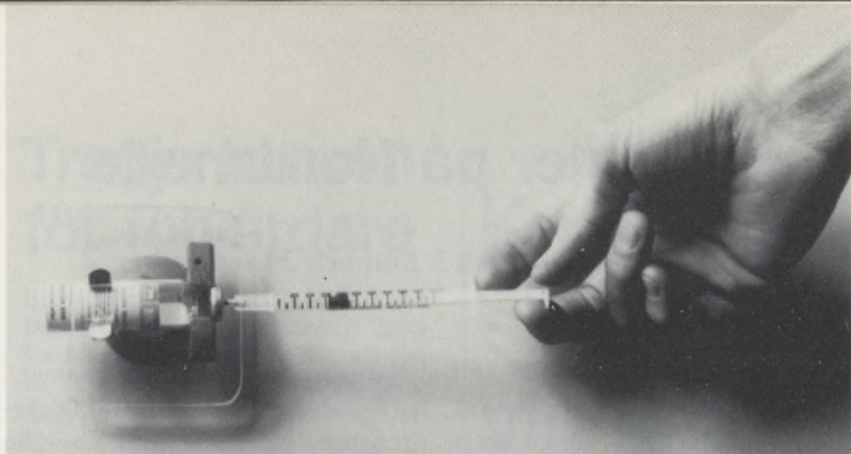
adress _____

postadress _____

Sänd kupongen till: **MARKETING PROJEKT box 2037 291 02 KRISTIANSTAD**

Eftersom vi inte har någon klar uppfattning om efterfrågan måste vi be Er att ha förståelse, att första leveransen kan ta slut. Men var inte oroliga, i så fall kommer snart nya.

DET NYA INSTRUMENTET hjälper personer med bara en hand att själva dra upp insulin i sprutan.

Resande dam bakom hjälpmedel för enarmade

En dam som gärna ville ut och resa, men hade svårigheter att ta sitt insulin själv eftersom hon var förlamad i en arm ligger bakom ett nytt hjälpmedel. Ingvar Jönsson på Rehabiliteringskliniken dagavdelning på lasarettet i Lund ville hjälpa damen och uppfann ett hjälpmedel för diabetiker med bara en arm.

Hjälpmedlet består av en sugpropp, två plastbitar och en verktygsklämma! Sugproppen fäster på en toalettspegel eller en kakelplatta och verktygsklämman håller insulinflaskan på plats.

– Det här hjälpmedlet är bra för alla som bara har funktionen kvar i en hand, säger uppfinnaren Ingvar Jönsson. Men den kan också bli till stor hjälp för den som är lite fumlig i händerna. Flaskan sitter stadigt fast i hållaren.

Nu har Ingvar Jönsson vidareutvecklat produkten och tagit fram en tillsats som gör den användbar även för synskadade.

– Jag märkte att det fanns ett behov av ett doseringsinstrument för synskadade diabetiker som passa-

de till den nya sprutan Plastipak, säger Ingvar Jönsson, så därför har jag använt den sprutan till det här instrumentet.

Diabetesförbundet hoppas nu att Handikappinstitutet gör hjälpmedlet kostnadsfritt och att det får utlämnas till synskadade och personer som på grund av skador i händer eller armar är i behov av detta hjälpmedel.

Den som vill köpa det kan vända sig direkt till Rehabiliteringskliniken och det kostar cirka 30 kr utan doseringstillsatsen (som bilden visar). Med tillsatsen blir kostnaden ungefär en 50-lapp.

Adressen till Rehabiliteringskliniken är Lasarettet, 221 85 Lund, tel 046/10 18 14.

Semester på Nordanede

Vi håller öppet mellan 1 juni och 30 september.

Diabetesgården i Nordanede är i år som vanligt öppen för diabetiker och deras anhöriga under hela sommaren. Och sommaren börjar den första juni och tar inte slut förrän den sista september.

Priset är nu 90:–/dygn för diabetiker, 135:–/dygn för icke-diabetiker. Barn under 15 år betalar halva priset. Priset omfattar hel-pension och det är där Nordanede erbjuder Dig mer – för i priset ingår alla mål – alltså får Du ingen extra kostnad för mellanmål. Ankomst- och avresedag räknas som en.

Diabetesgården ligger i en mycket naturskön trakt i Medelpad.

Närmaste tätort är Torpshammar.

Väljer Du att åka tåg till Diabetesgården och meddelar oss Din ankomsttid, ombesörjer vi transport till gården.

Kanske vill Du veta mer om Diabetesgården, trakten och sommarens program från Medelpads turistförening innan Du bestämmer Dig?

Kryssa då för det alternativet på kupongen, så sänder vi Dig en beskrivning.

Vill Du beställa plats, gör Du det enklast genom att sända in kupongen. *Men vänta inte länge – Gården brukar snabbt bli fullbokad.*

Kupongen finner Du på sidan 28.

Tredje kursen för fotvårdare

Den 6-8 april arrangerade Svenska Diabetesförbundet sin tredje kurs för fotvårdare. Det betyder att cirka 120 fotvårdare nu fått fortbildning i diabetes genom Svenska Diabetesförbundets försorg.

Kursledare alla tre gångerna har Barbro Hemgren, Jakobsberg, varit. Huvudsyftet med kurserna är att förbättra fotvårdarnas kunskaper om diabetes. På programmet har även stått hygieniska aspekter på fotvård, kärl- och nervförändringar vid diabetes, den diabetiska foten. Sista kursdagen har ägnats åt fotvård för diabetiker. Medverkande föreläsare har varit hygienkonsulent Mariam Marland, Danderyds sjukhus, docent Folke Lithner, Umeå, instruktionssköterskan Kerstin Sparre, Karolinska sjukhuset, fotterapeut Solweig Karlsson, Norrköping.

Intresset för diabetesfotvård är för närvarande stort i landet. Fotvårdarnas yrkesförening Sveriges Fotterapeuters Riksförbund (SFR) har arrangerat flera kurser på samma tema som Diabetesförbundet. Detta har i sin tur betytt att antalet sökande till vår kurs inte nått upp till det antal vi hade väntat.

Några svårigheter att fylla kursen med deltagare har det dock aldrig varit tal om.

Nu gäller det att fotvårdarna också kommer in i vårdlaget. Trots svångremstider måste landstingspolitikerna ta detta ansvar för diabetesvården.

Kroppen slutar inte vid knäna

Kroppen slutar inte vid knäna som många inom sjukvården och bland politikerna tycks tro.

Nu är det dags för diabetikerna att på allvar efterfråga fotvård. Kräv att Din doktor eller sjuksköterska tittar på Dina fötter, kräv att dom lär Dig hur Du själv skall sköta Dina fötter.

Och tryck på landstingspolitikerna. Fotvård för diabetikerna är en fråga för sjukvårdshuvudmännen, på de flesta ställen landstinget. Acceptera inga landstingspolitikens påståenden att det är en kommunal angelägenhet.

För att diabetikerna skall garanteras en fullgod diabetesvård måste fotvårdaren komma in i vårdlaget för att där dela med sig av sina specialkunskaper och få ta del av de övriga lagmedlemmarnas kunskaper.

Fråga efter fotvård nästa gång Du går på diabeteskontroll!

DIABETES för sjuksköterskor

Svenska Diabetesförbundet inbjuder härmed legitimerade sjuksköterskor till *fortbildningskurs i diabetes* på Lejondals slott drygt tre mil nordväst Stockholm den 28.9–2.10. 1981 (v 40).

Kursen vänder sig till sjuksköterskor i såväl öppen som sluten vård som dagligen möter diabetiker i sitt arbete. Kursen sker i internatform och en stor del kommer att ägnas åt patientundervisning.

Förutom "grundkursen" under vecka 40 omfattar kursen också en två dagars uppföljning under våren -82.

Anmälningssblankett rekvireras från Svenska Diabetesförbundet på nedanstående talong.

Ansökan skall vara Diabetesförbundet tillhanda senast den 1 juli 1981.

Antagna deltagare kommer att underrättas den 15 augusti.

Till Svenska Diabetesförbundet
Box 266, 101 23 STOCKHOLM

Skicka mig ansökningshandlingar till Svenska Diabetesförbundets kurs Diabetes för sjuksköterskor.

Namn: .....

Adress: .....

Postnr/postadr.: .....

Tel. bost.: ..... / ..... arb.: .....

Övervikt ...

Forts fr sid 17

en nedsatt känslighet för insulin. För att kompensera detta producerar kroppen mera insulin. Det är möjligt att insulinreceptorerna sedan sekundärt reglerar inflödet av socker i cellerna genom att minska antalet nyckelhål.

Det är fortfarande inte mycket vi känner till om vad som i själva verket händer på cellnivå hos patienter med icke insulinkrävande diabetes. En viktig pusselbit som saknas här är, att man fortfarande efter 60 års forskning inte vet hur insulinet fungerar på cellulär nivå. Insulinreceptorforskningen har egentligen inte bringat denna fråga närmare sin lösning.

LOVANDE TEORI

Nyligen har en amerikansk forskare lagt fram en ny teori om insulinets effekt. Han har i sina studier använt isolerade fettceller som modellsystem. Hans resultat tyder på, att insulinet transporterar särskilda transportenheter från cellens inre till dess yta. Genom dessa transportenheter kan sedan blodsockret passera. Detta förefaller vara en lovande, ny syn på detta gamla problem. Det kan hända att denna forskning, vars resultat är rykande färska, kan komma att visa sig hålla i fortsatta studier. Om så är fallet har ett stort steg tagits för att öka vår förståelse av insulinets verkningsmekanism och därmed förståelsen för hur kroppens regleringsmekanismer är störda framför allt vid den typ av diabetes som inte kräver insulin för sin behandling.

Information om barn och diabetes

Barn med diabetes och Diabetikern i skolan heter två blad som på ett enkelt och lättfattligt sätt informerar om barn och diabetes.

Det är Gunilla Gawell på Stor-Stockholms diabetesförening som arbetat fram bladen och syftet är att ge en kortfattad och enkel information, men ändå få med det mesta.

Gunilla vill att informationen skall nå skolor, föräldrar, lärare, rektorer och skolsköterskor.

– Men jag skulle också vilja att den här informationen fanns på varje rektorsexpedition så att man kunde ta ett blad och dela ut till vikarier, säger Gunilla Gawell.

– Idrottsföreningar och lägeranordnare måste också få information om hur barn med diabetes fungerar, säger Gunilla.

Då kan de här bladen vara till hjälp.

Kurs för föräldrar med diabetesbarn

Svenska Diabetesförbundet kommer att förlägga årets föräldrakurs till Mälardalen – troligtvis Eskilstuna. Tiden är bestämd till 27–30 juli 1981.

Vi hälsar mammor, pappor och barn välkomna till denna kurs, som vi hoppas skall bli lika givande som tidigare.

Barnläkare, sjuksköterska och dietist medverkar i programmet som ger god möjlighet för deltagarna att vara aktiva.

Medan mamma och pappa "kursar" tar fritidsledare hand om barnen.

Väl tilltagna pauser i samband med måltiderna gör att föräldrar och barn ändå hinner motionera litet tillsammans, kanske göra en utflykt eller bada.

Syskon som inte har diabetes kan vi tyvärr inte ta emot.

Svenska Diabetesförbundet

Box 266

101 23 STOCKHOLM

Undertecknade anmäler intresse för deltagande i kursen för föräldrar med diabetesbarn 27 – 30 juli 1981, och vill veta mera. T.ex. om program och pris.

Namn .....

Namn .....

Son/dotter, namn ..... Ålder ..... år

Har diabetes sedan .....

Adress .....

Postnr ..... Postadress .....

Tel bost ..... / ..... arb ..... / .....

Har sökt till denna kurs även år .....

FÖRENINGSNYTT

Besvikelse i Luleå

– Trots att det här är ett välbesökt årsmöte, så är jag besviken. Endast var femte diabetiker i Luleåområdet är medlem i Luleå Diabetesförening. Men så här är förhållandet överallt i länet och landet. Jag tycker att alla borde vara med i en förening som har möjlighet att ge hjälp och stöd.

Föreningen blir bara starkare och mer att räkna med ju större den är i sitt förhållande till myndigheter och politiker som den är beroende av för att få sina krav och önskemål tillgodosedda, sade Börje Larsson, ordförande i Luleå Diabetesförening när han öppnade föreningens årsmöte.

– Vi har i ett par år nu bearbetat landstinget för att få ordning på inte bara diabetikernas fotvård. En utredning gjord av landstinget visade att det för närvarande finns endast en heltidsanställd fotvårdsterapeut inom landstinget. Inom kommunerna finns ingen i länet. Vi vill att fotvården, som är speciellt angelägen för diabetiker, skall inrangeras inom sjukvården, sade Börje Larsson.

Fotvård var alltså temat under årsmöteskvällen och fotvårdsterapeuten Babs Bergvall, Luleå, medverkade bland annat med ett bildband som visade vilka komplikationer som en diabetiker kunde råka ut för om inte fötterna sköttes minutiöst. Facit kan bli gangrän (kallbrand) med åtföljande amputation.

– Det är viktigt att diabetikerna sköter sina fötter ordentligt. Tro inte att besöket hos terapeuten räcker. Ni måste själva underhålla vården under tiden mellan besöken hos fotvårdaren, sade Babs Bergvall.

De styrelsemedlemmar som stod i tur att avgå omvaldes. Styrelsen består av Börje Larsson, ordförande, Nils Lindgren, vice ordförande, Sigrid Holm, kassör, Bengt A Olsson, sekreterare, Signe Larsson, kontaktman, Mayvor Åström, ledamot och Kerstin Wallström, ungdomsledare samt Maj Eriksson, studieledare.

Ljusdals-diabetiker:

Internatkurs med korrektur

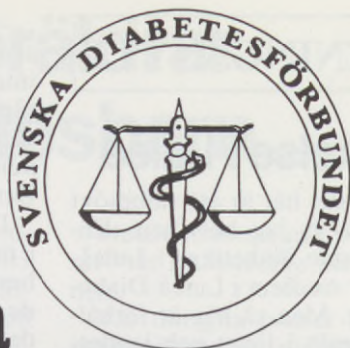
I oktober förra året beslöt Ljusdals diabetesförening att anordna en internatkurs för sina medlemmar med anledning av det internationella handikappåret 1981.

Planeringen började omedelbart och man lyckades boka in sig den 20–22 mars på Dellenborg, DHR:s rekreationshem och kursgård.

Materialet som skulle användas var Brevskolans planerade "Handikapprörelsen växer fram" och "Det hade jag ingen aning om".

Föreningen lyckades få ihop 17 intresserade medlemmar.

Brevskolan sköt hela tiden på tidpunkten för när materialet skulle vara färdigt. Till slut fick därför föreningen tillstånd att använda sig av materialet i korrektur. Dagen före kursstart anlände korrekturet

Svenska Diabetesförbundet

stöder vetenskaplig forskning med nästan 1 miljon varje år.
Du stöder Diabetesförbundet genom att värva en ny medlem
– idag!

Svenska Diabetesförbundet • Box 266 • 101 23 STOCKHOLM

Undertecknad beställer härmed plats på Diabetesgården för .....
personer (varav ..... barn under 15 år)

fr o m den ..... t o m den .....

Ja, vill gärna veta mer om Diabetesgården, trakten och sommarens program från Medelpads turistförening

(Texta eller skriv på maskin)

Namn .....

Adress .....

Postnr ..... Postadress .....

tel ..... / ..... arbetet ..... / .....

och man kunde dra en lättnadens suck.

Som kursledare fungerade Hans-Olov Carlsson från ABF och Ljusdal och Örjan Gatte, lärare vid Bollnäs folkhögskola. Föreningens nya ordförande Inez Thorn medverkade också.

Samtliga deltagare var mycket nöjda med kursen och önskade en fortsättning till hösten, vilket också planeras. NT

UMEÅ

En hel busslast förväntansfulla medlemmar i Umeå-föreningen har varit över i Finland och tittat på det finska broderförbundets mönsteranläggning för diabetesvård - Diabetescentralen. Förutom medlemmar visade också sjukvårdspersonal stort intresse för Finlandsbesöket.

Överresan blev mycket besvärligare än beräknat beroende på snö och isförhållandena. Men väl framme i Tammerfors där Diabetescentralen ligger blev besökarna mycket imponerade.

Anläggningen omfattar cirka 2.000 m² med möjlighet till samtidig inackordering av 44 personer i dubbelrum. Dessutom finns undervisningslokaler, matsal, kök, motionslokaler, bastu och en inomhusbassäng. Ett undervisningskök med fyra kompletta köksuppställningar ingår också. Dessutom har finska förbundet sina kanslilokaler där.

Kurserna vänder sig till olika kategorier diabetiker - familjekurser för diabetesbarn under 11 år, kurser för ungdomar mellan 11 och 15 år och kurser för insulinbehand-

lade vuxna diabetiker. Kurserna omfattar sex dagar måndag-lördag.

Vid diabetescentralen utbildas också diabetessköterskor och foterapeuter.

Kursernas målsättning är att ge diabetikerna förutsättningar för att kunna åta sig ett självständigt vårdansvar och tar bl a upp: Vad är diabetes?, diabeteskost, hur man i praktiken klarar sin kost, injektionsteknik, samt vad motionen betyder och hur man skall motionera. Självkontrollernas betydelse diskuteras också och därtill får man råd hur man skall bete sig vid infektioner och förkylningar.

Deltagarna var mycket imponerade och smått avundsjuka efter rundvandringen.

BL

JÄMTLAND

Jämtlandsföreningen har bildat en föräldrasektion. Initiativet togs av Wera Kallin och Anne-Marie Gustafsson som bjöd in alla föräldrar till en träff på föreningens expedition. Många ställde upp och över några koppar kaffe presenterade man sig för varandra och berättade om sin diabetesanknytning.

Därefter beslöt man att bilda en föräldrasektion och i denna ingår Gun Bågling, Gunilla Stålhane, Inger Molander, Anna Andersson och Anne-Marie Gustafsson, som också blev sammankallande.

Föräldrarna diskuterade också att anordna ett läger för ungdomar mellan 7-14 år under vecka 31-32. Arrangemanget skall förhoppningsvis ske i samarbete med Diabetesföreningen i Medelpad och

Köp

SVENSKA DIABETESFÖRBUNDETS BREV MÄRKE

100 märken kostar bara 22,50 kr inklusive porto- och expeditjonskostnader.

Märket pryder sin plats på varje brev Du skickar och sprider dessutom kännedom om vårt namn.

Du köper märken genom att sätta in pengar för önskat antal på vårt postgiro 90 09 01-0. 22,50 för 100 märken, 45 kr för 200 st etc.

Ange ordet "Brevmärken" på talongen och skriv namn och adress tydligt så skickar vi märkena omgående.

förläggas till Diabetesgården i Nordanede.

MARIESTAD

Diabetesföreningen i Mariestad har hållit årsmöte i Halna bygdegård. Styrelsen har under 1981 följande sammansättning: ordförande Sture Gustavsson, vice ordförande Margit Johansson, sekreterare Britt Kvisth, kassör Kent Andersson, ledamot Arne Andersson, kontaktmän för föräldraföreningen i Skövde Ingrid och Lars Andersson.

B K

Brevvänner

JAG ÄR EN TJEJ på 15 år som har diabetes. Jag vill brevväxla med både killar och tjejer som har diabetes. Du bör vara 14-18 år. Mina intressen är sport (ishockey), motion, musik, diskotek, m m. Du behöver inte ha samma intressen. Min adress är: Carin Tuohisto-Kokko
Blomdal 282,
778 00 NORBERG

JAG ÄR EN KILLE på 20 år som vill brevväxla med andra diabetiker. Jag är intresserad av att diskutera erfarenheter och problem rörande diabetes för att bättre kunna förstå och leva med diabetes. Annars är jag intresserad av det mesta som rör livet. Min adress är: Lars Johansson, Solhemsbackarna 142,
163 56 SPÅNGA

— Det går utmärkt ...

Forts fr sid 7

Det är svårt att genomföra ett så hårt program som Stefan utan att kontrollera sig ganska regelbundet.

— Jag testar urinsocker, men inte varje dag. När jag misstänker att något inte är rätt, eller när jag vet att jag gjort något som inte stämt riktigt kollas jag alltid, säger Stefan. Men han mäter än så länge bara urinsocker.

— Jag funderar på att börja kolla blodsockret, säger han, men det har ännu inte blivit av.

STARKT STÖD

Hemifrån har Stefan alltid haft ett starkt stöd.

— Det var aldrig tal om att sluta med handbollen bara för att jag fick diabetes, säger han.

Det blev i stället så att Stefans pappa Carl-Gustaf — tack vare — eller på grund av, hur man nu vill uttrycka det — Stefans diabetes fick sitt stora intresse, handboll, mycket väl tillgodosett.

Numera är Carl-Gustaf nämligen med på alla Ystads matcher.

— I början var det för att hjälpa och förenkla det som hängde ihop med diabetesen. Men nu är det för att han är så intresserad av handboll och hjälper till i klubben.

Deppar då aldrig Stefan för att han har diabetes?

— Det är klart att det kommer små perioder när man tycker det är "skit". Men med lite planering tycker jag ändå att det går bra.

Vi håller tummarna för Stefan och Ystad nästa säsong.

Skrämmande siffror . . .

Forts fr sid 3

De här uppgifterna visar med stor tydlighet att mycket är ogjort när det gäller vårdkvalitén. Att vår press på sjukvårdspolitikerna och sjukvårdsadministrationen måste öka för att snabbare få till stånd vårdlagsfilosofin.

OFATTBART

Det är ofattbart att det ska vara så svårt att få förståelse för att det behövs andra arbetsgrupper i diabetesbehandlingen än läkarna. Läkarnas insats ska inte undervärderas, men deras insats behöver kompletteras med exempelvis en specialutbildad sjuksköterska, dietist och fotvårdare. Under alla år har man skylt på personalbrist men man gör inget för att avhjälpa den.

På tal om personalbrist så har vi via massmedia upplysts om att vi om några år har tandläkaröver-skott här i landet. Den trenden har dock ännu inte slagit igenom bland diabetikerna. Endast var sjätte diabetiker har varit hos tandläkaren under de sista 3 månaderna jämfört med var fjärde för hela befolkningen. Det borde vara tvärt om eftersom diabetikerna har större benägenhet att få tandlossningsproblem än icke diabetikern. Och ett effektivt sätt att minska denna problematik är att gå – enligt rekommendation varje kvartal – och ta bort den tandsten som bildats.

SKANDAL

En av målsättningarna med diabetesbehandlingen är att diabetikern i stort skall vara besvärsfri. Det är anmärkningsvärt att mer än hälft

ten av diabetikerna har ständiga besvär. Och att dessutom 3 av 10 anser sitt hälsotillstånd som dåligt.

Detta är utan tvekan skandal. Med den kunskap som man idag har om diabetessjukdomen ska det inte behöva vara på det sättet.

Ställer vi som organisation för låga krav eller bevakar vi frågorna på fel sätt?

Lyssnar man inte på våra krav, kanske därför att vi är för få medlemmar?

Framtiden får väl ge svaren. Hur som helst tror jag att det är riktigt att allt emellanåt granska sitt eget sätt att bevaka frågeställningarna.

På tal om medlemskap. Idag är vi ca 29 000 medlemmar i Diabetesförbundet. Ur många synpunkter en imponerande siffra. Men visst skulle vi kunna vara fler.

SAMBAND

Men osökt inställer sig frågan:

Finns det ett samband mellan vårt medlemstal och antalet aktiva och att diabetikerna upplever en större trötthet och mera sömnbesvär än befolkningen i sin helhet? Rent logiskt är det förmodligen så. Detta ger naturligtvis utslag i föreningsaktiviteten.

Det här bör föreningarna ta hänsyn till när man planerar sin verksamhet.

Här finns det risk för att vi fastnar i ekorrhjulet. Även om det tar emot måste vi skärpa oss för att just kunna åstadkomma de förändringar vi tycker är självklara.

Även som diabetiker har vi skäl att ställa upp på FN:s tema: Full Delaktighet och Jämlikhet.

STIG ANDERSSON

INSULIN MIXTARD® LEO®

Det enda insulinet med möjligheten att ge högrenat snabb- och medellångtverkande svininsulin som en injektion.

INSULIN MIXTARD® LEO®

Blandning av 30% Insulin Neutral Leo och 70% Insulin Retard NPH Leo (servicepreparat). Effekt från 1/2 timme upp till 24 timmar med maximal effekt mellan 4—8 timmar.

INSULIN NEUTRAL® LEO®

Klar upplösning. Effekt från 1/2 timme till 8 timmar. Med maximal effekt 1—3 timmar.

INSULIN RETARD® NPH LEO®

Suspension av mikrokristalliniskt protamininsulin. Effekt från 1 1/2 timme upp till 24 timmar. Med maximal effekt mellan 4—12 timmar.

Nordisk Insulinlaboratorium

Ombud: AB Leo - Fack - 251 00 Helsingborg - Tel. (042) 12 06 00

Om adressaten flyttat v.g. returnera till
Diabetes, Box 266, 101 23 Stockholm.
Vi betalar portot.

Svenska Diabetesförbundet

är diabetikernas egen organisation

Vi arbetar för att förbättra
Dina medicinska, ekonomiska
och sociala villkor
Du stöder detta arbete genom att
bli medlem i förbundet

**Ja, jag vill bli medlem
i Svenska Diabetesförbundet**

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Telefon .....

Frankeras ej
Adressaten
betalar portot

Svenska Diabetesförbundet

**Svarsförsändelse
Kontonummer 7998**

101 10 STOCKHOLM